

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Історичний факультет

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою
історичного факультету
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
15 жовтня 2020 р. протокол №5

Голова вченої ради історичного
факультету, декан

І.К. Патриляк

ТИПОВЕ ПОЛОЖЕННЯ
ПРО КУРСОВІ ТА КВАЛІФІКАЦІЙНІ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ
історичного факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Київ 2020

Розроблено науково-методичною комісією історичного факультету.

Схвалено науково-методичною комісією історичного факультету.

Протокол № 8 від «01» жовтня 2020 року.

Голова науково-методичної комісії _____ Н. В. Терес.
(підпис)

Зміст

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	4
2. КУРСОВІ РОБОТИ.....	5
3. КВАЛІФІКАЦІЙНІ РОБОТИ	7
4. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ.....	10
ДОДАТКИ	13
Додаток 1. Зразок титульної сторінки курсової роботи.....	13
Додаток 2. Зразок титульної сторінки кваліфікаційної роботи.	14
Додаток 3. Способи і зразки оформлення прикінцевого списку джерел та літератури	15
Додаток 4. Зразки оформлення посилань	17
Додаток 5. Оцінювання.....	18

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Типове положення про курсові та кваліфікаційні роботи здобувачів освіти історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка (далі - Типове положення) визначає основні засади і принципи написання, структуру й оформлення, критерії оцінювання, а також регламентує процедуру захисту курсових і кваліфікаційних робіт здобувачами першого та другого рівнів вищої освіти на історичному факультеті.

1.2. Дія Типового положення поширюється на всі освітні програми першого та другого рівнів вищої освіти, що реалізуються на історичному факультеті Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Гаранти освітніх програм на основі Типового положення можуть розробляти окреме положення про курсові та кваліфікаційні роботи студентів, яке враховуватиме специфіку освітньої програми. Проект такого положення має бути розглянутий науково-методичною комісією та затверджений вченою радою історичного факультету.

1.3. Типове положення розроблене відповідно до

- Законів України “Про вищу освіту” та “Про освіту”;
- вимог затверджених стандартів вищої освіти для спеціальностей 027 “Музеєзнавство, пам’яткознавство” (першого і другого рівнів), 029 “Інформаційна, бібліотечна та архівна справа” (першого і другого рівнів), 032 “Історія та археологія” (першого рівня);
- вимог нормативних документів Університету - “Статуту Київського національного університету імені Тараса Шевченка”, “Положення про організацію освітнього процесу”, “Стратегічного плану розвитку Університету на період 2018-2025 року”, “Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу” (Макет), “Положення про систему виявлення та запобігання академічному плагіату”.

2. КУРСОВІ РОБОТИ

2.1. Курсова робота - є одним із видів індивідуального завдання, виконується, відповідно до навчального плану, з метою закріплення, поглиблення й узагальнення знань, що отримані здобувачами освіти за час навчання, і їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання. Тематика курсових робіт має відповідати практичним потребам фаху або завданням конкретної навчальної дисципліни. Студент виконує не більше однієї курсової роботи за семестр. Її захист відбувається на засіданні комісії з науково-педагогічних працівників кафедри, на якій виконувалась робота, за участі здобувача освіти та наукового керівника. Комісія оцінює курсову роботу і її захист здобувачем відповідно до схеми, наведеної у **Додатку 5**.

2.2. Курсові роботи виконуються здобувачами освіти першого рівня вищої освіти в кожному навчальному році (починаючи з другого) та виносяться на захист у четвертому, шостому та восьмому семестрах. У восьмому семестрі здобувачі освіти можуть виконувати кваліфікаційні роботи, якщо це передбачено освітньою програмою відповідно до стандарту вищої освіти. Курсові роботи виконуються здобувачами освіти другого рівня вищої освіти впродовж першого року навчання й виносяться на захист у другому семестрі.

2.3. Мету, завдання та порядок виконання курсових робіт, детальні вимоги до змісту, структури та оформлення, інші вимоги можуть деталізувати гаранті освіти програм з урахуванням Типового положення.

2.4. Вимоги до курсових робіт у вигляді рукописів:

- Структура роботи: титульна сторінка, зміст, перелік умовних скорочень (за потреби), вступ (має містити обґрунтування вибору теми, мету і завдання роботи, конкретизацію предмета і об'єкта дослідження, характеристику використаних джерел та літератури – якщо це не відображено в окремому розділі),

розділи (не менше 2-х), висновки, додатки (за потреби), список використаних джерел та літератури.

- Обсяг курсової роботи встановлюється гарантом освітньої програми з урахуванням кількості кредитів ЄКТС, передбачених навчальним планом освітньої програми на виконання курсової роботи, за наступним показником: 1 кредит ЄКТС = 1 друкований аркуш (40 тис знаків з пробілами).
- До загального обсягу курсової роботи не входять титульна сторінка, зміст, перелік скорочень, список використаних джерел і літератури, додатки.
- Титульна сторінка, список використаних джерел і літератури, посилання виконуються за зразками, наведеними у додатках до Типового положення.
- Технічні параметри курсових робіт: гарнітура - Times New Roman; кегль - 14; міжрядковий інтервал - 1,5; ліве поле - 2,5 см, праве - 1,5 см, верхнє та нижнє - 2 см; абзацний відступ - 1 см; інтервал між абзацами - 0.
- Допускається друк курсової роботи з обох сторін аркуша.

2.5. Роздруковану курсову роботу здобувач освіти подає не пізніше ніж за тиждень до захисту. Титульна сторінка повинна містити підписи здобувача освіти та наукового керівника.

3. КВАЛІФІКАЦІЙНІ РОБОТИ

3.1. Кваліфікаційна робота - самостійна робота бакалавра та магістра, що виконується, відповідно до навчального плану, на завершальному етапі навчання освітнього рівня та передбачає:

- систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань зі спеціальності та застосування їх при вирішенні конкретних наукових, технічних, економічних виробничих та інших завдань;
- розвиток навичок самостійної роботи й оволодіння методикою дослідження та експерименту, що пов'язані із темою роботи.

3.2. Здобувачу освіти надається право обрати визначену в установленому порядку тему кваліфікаційної роботи або запропонувати власну з обґрунтуванням доцільності її розроблення. Затвердження назв тем і керівників кваліфікаційних робіт здійснює вчена рада історичного факультету перед початком останнього семестру.

3.3. Кваліфікаційна робота є однією з форм атестації здобувача освіти. Атестація здійснюється у формі публічного захисту. Кваліфікаційна робота має продемонструвати здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що характеризуються невизначеністю умов і вимог та передбачають проведення досліджень або здійснення інновацій. Кваліфікаційна робота не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації. Кваліфікаційна робота має бути оприлюднена на офіційному сайті закладу вищої освіти або його структурного підрозділу, або в репозитарії закладу вищої освіти.

3.4. Порядок подання кваліфікаційної роботи до захисту, процедура захисту та оцінювання визначається Положенням про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії у КНУ імені Тараса Шевченка. Перед подачею до захисту кваліфікаційна робота засвідчується підписами автора та наукового керівника на титульному

аркуші, після чого може рекомендуватися до захисту завідувачем кафедри.

3.5. Остаточний варіант кваліфікаційної роботи здобувача освіти підлягає обов'язковій перевірці на академічний плагіат на етапі попереднього захисту. Відповідно до Положення про Систему виявлення та запобігання академічному плагіату у КНУ імені Тараса Шевченка, Керівник роботи передає її Оператору Системи в електронному форматі; Оператор завантажує роботу до Системи, генерує звіт подібності та довідку про оригінальність роботи; звіт подібності та довідка передаються для аналізу та прийняття експертного рішення Керівнику роботи. Керівник роботи здійснює експертну оцінку роботи з урахуванням звіту подібності та, за умови допустимого граничного відсотку текстових збігів (не більше 15%), робить у довідці про оригінальність роботи свій висновок. Результати перевірки роботи мають бути відображені й у висновку Керівника. Допуск до захисту проводиться з урахуванням експертної оцінки Керівника роботи результатів щодо відсутності плагіату в роботі. Якщо робота допускається до захисту, то здійснення заходів з перевірки на академічний плагіат вважається завершеним.

3.6. Якщо робота перевищує допустимий граничний відсоток текстових збігів або містить прояви академічного плагіату, то вона повертається здобувачу освіти на доопрацювання. Така робота повинна пройти повторну перевірку на відсутність академічного плагіату. Повторна перевірка здійснюється виключно за кошти автора.

3.7. Кваліфікаційні роботи, допущені до захисту, розміщуються в Репозитарії академічних текстів історичного факультету.

3.8. Вимоги до кваліфікаційних робіт:

- Структура роботи: титульна сторінка, анотації українською та англійською мовами (2-2.5 тис друкованих знаків), зміст, перелік умовних скорочень (за потреби), вступ (має містити обґрунтування вибору теми, мету і завдання роботи, конкретизацію предмета і об'єкта дослідження, характеристику використаних джерел та літератури – якщо це не відображено в

окремому розділі), розділи (не менше 3-х), висновки, додатки (за потреби), список використаних джерел та літератури.

- Обсяг кваліфікаційної роботи здобувача освіти першого (бакалаврського) рівня повинен становити не менше двох друкованих аркушів.
- Обсяг кваліфікаційної роботи здобувача освіти другого (магістерського) рівня повинен бути в межах від трьох до п'яти друкованих аркушів.
- До загального обсягу кваліфікаційної роботи не входять титульна сторінка, анотації, зміст, перелік скорочень, список використаних джерел і літератури, додатки.
- Титульна сторінка, список використаних джерел та літератури та посилання виконуються за зразками, наведеними у додатках до Типового положення.
- Технічні параметри кваліфікаційних робіт: гарнітура - Times New Roman; кегль - 14; міжрядковий інтервал - 1,5; ліве поле - 3 см, праве - 1 см, верхнє та нижнє - 2 см; абзацний відступ - 1 см; інтервал між абзацами - 0.
- Допускається друк роботи з обох сторін аркуша.

4. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

4.1. Курсові та кваліфікаційні роботи здобувачів освіти повинні виконуватися з дотриманням принципів академічної доброчесності, що є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти в Університеті загалом та на історичному факультеті зокрема. **Академічна доброчесність** - це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

4.2. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання курсової та кваліфікаційної роботи;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

4.3. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне виконання курсової або кваліфікаційної роботи;
- відрахування з Університету;
- позбавлення академічної стипендії;
- позбавлення наданих Університетом пільг з оплати навчання;
- інші додаткові та/або деталізовані види академічної відповідальності здобувачів освіти за конкретні порушення академічної доброчесності визначають спеціальні закони та окремі Положення Університету, які затверджує Вчена Рада Університету та погоджують органи самоврядування здобувачів освіти.

4.4. Види порушень академічної доброчесності:

- **академічний плагіат** - оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства; **типовими прикладами** академічного плагіату є:
 - видання виконаної іншим автором роботи за свою без внесення в неї змістовних змін (у тому числі із внесеними навмисними текстовими спотвореннями з метою укриття запозичення);
 - використання інформації (факти, ідеї, формули, числові значення тощо) з джерела без посилання на це джерело;
 - дослівне копіювання фрагментів тексту або його дослівний переклад українською з іноземної (від фрази до набору речень) без належного оформлення цитування;
 - внесення незначних правок у скопійований матеріал (перефразування речень, зміна порядку слів у них, графіків, малюнків, заміна символів у тексті тощо) та без належного оформлення цитування;
 - компіляція - створення значного масиву тексту без самостійного вивчення проблеми внаслідок копіювання тексту із різних джерел без внесення в нього правок, з посиланням на авторів та "маскуванням" шляхом написання перехідних речень між скопійованими частинами тексту;
 - перефразування (парафраза) тексту джерела у формі, що є близькою до оригінального тексту, або наведення узагальнення ідей, інтерпретацій чи висновків з певного джерела без посилання на це джерело;
 - відтворення в тексті наведених в іншому джерелі цитат з третіх джерел без вказування, за яким саме безпосереднім джерелом наведена цитата;
 - відтворення в тексті оприлюднених творів мистецтва без зазначення авторства цих творів мистецтва;
 - подання як власних курсових або кваліфікаційних робіт, виконаних на замовлення іншими особами;

- **самоплагіат** - оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів; **типові приклади** самоплагіату:
 - дублювання наукових результатів (представлення одних і тих самих наукових результатів як нових, які виносяться на захист вперше);
 - агрегування даних (суміщення старих і нових даних без їх чіткої ідентифікації з відповідними посиланнями на попередні публікації);
 - дезагрегування даних (публікація частини раніше опублікованих даних без посилання на попередню публікацію).

4.5. За якість курсової та кваліфікаційної роботи, дотримання принципів академічної доброчесності – **несуть відповідальність здобувач та його науковий керівник.**

ДОДАТКИ

Додаток 1. Зразок титульної сторінки курсової роботи

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА _____

Освітній рівень: _____

Освітня програма: _____

Курсова робота студента/ки:
студент/ка N курсу
ППП (*наводиться повністю*)

(підпис здобувача освіти)

Науковий керівник:
наук. ступінь., вч. звання
Прізвище та ініціали

(підпис наукового керівника)

КИЇВ 20__

Додаток 2. Зразок титульної сторінки кваліфікаційної роботи

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА _____

Освітній рівень: _____

Освітня програма: _____

Кваліфікаційна робота студента/ки:
ППП (*наводиться повністю*)

(підпис здобувача освіти)

Науковий керівник:
наук. ступінь., вч. звання
Прізвище та ініціали

(підпис наукового керівника)

«Рекомендовано до захисту на ЕК»
Завідувач кафедри
наук. ступінь., вч. звання
Прізвище та ініціали

(підпис завідувача кафедри)

КИЇВ 20__

Додаток 3. Способи і зразки оформлення прикінцевого списку джерел та літератури*

Тип джерела	ВАК 2009	ДСТУ 8302:2015	APA - American Psychological Association
Монографія	Плохій С. Великий переділ. Незвичайна історія Михайла Грушевського / С. Плохій. – Київ: Критика, 2011. – 600 с.	Плохій С. Великий переділ. Незвичайна історія Михайла Грушевського. Київ: Критика, 2011. 600 с.	Плохій С. (2011). <i>Великий переділ. Незвичайна історія Михайла Грушевського</i> . Київ: Критика.
Стаття з журналу	Пшеничний Т. Роль Української греко-католицької церкви у національному вихованні суспільства в першій половині ХХ ст. / Т. Пшеничний // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія. – 2018. – 3(138). – С. 60-64.	Пшеничний Т. Роль Української греко-католицької церкви у національному вихованні суспільства в першій половині ХХ ст. <i>Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія</i> , 2018, №3(138). С. 60-64.	Пшеничний Т. (2018). Роль Української греко-католицької церкви у національному вихованні суспільства в першій половині ХХ ст. <i>Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія</i> , 3(138), 60-64.
Періодичне видання	Український історичний журнал. – 2020. – Вип. 1. Краще навести газету	<i>Український історичний журнал</i> , 2020, Вип. 1. Краще навести газету	<i>Український історичний журнал</i> . (2020). Вип. 1. Краще навести газету
Газета	Краківські вісті: український щоденник. – 1942. – 24 лип.	<i>Краківські вісті: український щоденник</i> . 1942. 24 лип.	<i>Краківські вісті: український щоденник</i> . (1942). 24 лип.
Розділ з колективної праці	Станчев М. Християн Раковський як дипломат (1918-1927 рр.) / М. Станчев // Україна і Болгарія в історії Європи: збірник наукових праць / Ред.: В. Смолій, Д. Вачков. – Київ – Софія: Інститут історії НАН України, 2019. – С. 359-378.	Станчев М. Християн Раковський як дипломат (1918-1927 рр.). <i>Україна і Болгарія в історії Європи: збірник наукових праць</i> / Ред.: В. Смолій, Д. Вачков. Київ – Софія: Інститут історії НАН України, 2019. С. 359-378.	Станчев М. (2019). Християн Раковський як дипломат (1918-1927 рр.). У: В. Смолій, Д. Вачков (ред.), <i>Україна і Болгарія в історії Європи: збірник наукових праць</i> . Київ – Софія: Інститут історії НАН України. С. 359-378.
Архівний матеріал	Галузевий державний архів Служби безпеки України, спр. 67098 ФП (СВУ), т. 99 (Голоскевич Г. К.), 245 арк.	Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3.	<i>Галузевий державний архів Служби безпеки України</i> , спр. 67098 ФП (СВУ), т. 99 (Голоскевич Г. К.), 245 арк.

* На вибір наукового керівника або гаранта освітньої програми.

Автореферат дисертації	Петрушко Л. Емоційний світ у Києво-Печерському патерику: печаль і сльози: автореф. дис. ... канд. іст. наук : спец. 07.00.01 "Історія України" / Петрушко Л.; Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Київ, 2019. – 21 с.	Петрушко Л. Емоційний світ у Києво-Печерському патерику: печаль і сльози: автореф. дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01. Київ, 2019. 21 с.	Петрушко Л. (2019). <i>Емоційний світ у Києво-Печерському патерику: печаль і сльози</i> . Автореферат дис. ... канд. іст. наук, Київський національний університет імені Тараса Шевченка.
Дисертація	Петрушко Л. Емоційний світ у Києво-Печерському патерику: печаль і сльози : дис. канд. іст. наук : 07.00.01 / Петрушко Л.; Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Київ, 2019. – 239 с.	Петрушко Л. Емоційний світ у Києво-Печерському патерику: печаль і сльози : дис. канд. іст. наук : 07.00.01. Київ, 2019. 239 с.	Петрушко Л. (2019). <i>Емоційний світ у Києво-Печерському патерику: печаль і сльози</i> . Дисертація канд. іст. наук, Київський національний університет імені Тараса Шевченка.
Електронний ресурс	Зашкільняк Л. Постмодернізм в історичній науці [Електронний ресурс] / Л. Зашкільняк // Енциклопедія історії України. – Режим доступу: http://bit.ly/2mf8eju	Зашкільняк Л. Постмодернізм в історичній науці. <i>Енциклопедія історії України</i> . URL: http://bit.ly/2mf8eju	Зашкільняк Л. (2008). Постмодернізм в історичній науці. <i>Енциклопедія історії України</i> . http://bit.ly/2mf8eju
Складова частина матеріалів конференції	Гордійчук М. Володимир Менчиць (1837-1916) у спогадах сучасників / М. Гордійчук // Дні науки історичного факультету: матеріали ІХ Міжнародної конференції студентів, аспірантів та молодих учених, 21 квітня 2016 р., Київ / Гол. ред.: І. К. Патриляк. – Київ, 2016. – С. 18-22.	Гордійчук М. Володимир Менчиць (1837-1916) у спогадах сучасників. <i>Дні науки історичного факультету: матеріали ІХ Міжнародної конференції студентів, аспірантів та молодих учених, 21 квітня 2016 р., Київ</i> . Київ, 2016. С. 18-22.	Гордійчук М. (2016). Володимир Менчиць (1837-1916) у спогадах сучасників. У: <i>Дні науки історичного факультету: матеріали ІХ Міжнародної конференції студентів, аспірантів та молодих учених, 21 квітня 2016 р., Київ</i> . Київ, 2016. С. 18-22.

Додаток 4. Зразки оформлення посилань

4.1. Внутрішньотекстові.

а) Посилання на джерело або наукову працю оформляється у квадратних дужках, позначаючи порядковий номер у списку джерел і літератури, а також номер сторінки (за наявності).

Приклади: [8, с. 45-49], [1, с. 15; 18, с. 120-121].

б) посилання на наукову працю зі списку літератури може оформлятися напівкодом у квадратних дужках, позначаючи прізвище автора, рік видання праці, сторінку. Напівкод рекомендовано застосовувати лише у комбінації з оформленням прикінцевого списку літератури в стилі **APA**. Якщо у списку є праці одного автора, що виходили в один рік, то після року видання праці через дефіс слідує порядковий номер цієї праці.

Приклади: [Грушевський 1990, с. 21]; [Грушевський 1990-2, с. 150]; [Зашкільняк 2018, с. 208; Петрушко 2019-1, с. 15; Петрушко 2019-2, с. 188-190].

4.2. Позатекстові.

а) Підрядкові посилання робляться у вигляді виноски внизу сторінки з наскрізною інформацією в документі. Підрядкові посилання відділяються від основного тексту горизонтальною лінією. В MS Word підрядкове посилання можна зробити за допомогою комбінації (Ctrl+Alt+F). Як правило, при першій згадці джерела в підрядковому посиланні наводиться повний бібліографічний опис, в наступних – скорочений.

Приклади:

¹ Плохій С. Великий переділ. Незвичайна історія Михайла Грушевського / С. Плохій. – Київ: Критика, 2011. – С. 45.

...

¹⁶ Плохій С. Великий переділ. – С. 58.

б) Прикінцеві посилання робляться у вигляді виноски в кінці розділу курсової або кваліфікаційної роботи. Оформляються за тими ж принципами, що й підрядкові посилання.

Додаток 5. Оцінювання

Елемент роботи	Діапазон оцінок	Оцінка
Вступ	0-10	
Характеристика джерел	0-5	
Характеристика історіографії	0-5	
Основний зміст роботи	0-30	
Висновки автора	0-20	
Оформлення	0-5	
Захист	0-25	
СУМА БАЛІВ		